

Jaialdia
HEINEKEN
JAZZALDIA

DK

memoria
2019

5 4. Heineken Jazzaldia orain artekoen osatuenetariko bat izan zelako sentipenez itxi genuen, oso kalitate artistiko handikoa izan zelako, komunikabideek ia aho batez aitortu zuten, eta jendeak kartsu erantzun zuelako; baina hori ohikoa da, egia esan.

Arteari dagokionez, 54, Heineken Jazzaldia neurritz gainera izan zen. Kontzertu guztiek ikus-entzuleen abegi ona jaso zuten, bai eta kritikarena ere, oro har. Ez da erraza hau edo bestea nabarmentzea, baina, podioa jarriko bagenu, bertan egon zitezkeen **Maria Schneider, Atomic** eta **John Zorn**, bere *Bagatelles Marathonekin*.

Trinitate Plazan kontzertu gogoangarriak izan ziren: Maria Schneider harrigarria da konpositore, moldatzaile eta zuzendari gisa. Bere obraren ñabardura guztiak interpretatzeko eta indarra exekutatzeko gai den orkestra bat behar du. Orkestra sendoa eta sotila aldi berean. Ensemble Denada da orkestra hori, sekulako instrumentista norvegiarrek osatua.

54. Heineken Jazzaldiko podio irudimenezko horretan leudeke saxofoiaren bi beterano ospetsu ere, **Houston Person** eta **Charles McPherson**. Zenbat sumatuko dugun horiek ordezkatzan duten belaunaldiaren falta, egongo ez direnean. Baladak jotzeko duten era paregabea da. Jakituria eta dotorezia darie musikari horiei, eta ikus-entzulea berehala ohartzen da horretaz.

Diana Krall eta **Silvia Pérez Cruz**, **Toquinho** eta **Javier Colina**rekin

batera, apustu ziurak ziren, eta ez zuten inola ere huts egin.

Kursaaleko Auditorioak **John Zorn**en kontzertu bikoitza hartu zuen beste behin ere. Haren *Bagatelles Marathon* denbora askoan izango dugu gogoan. Zornen musika-unibertso zabal eta konplexua ia hiru orduko bi kontzertutan jasorik, hemeretzi musikaririk parte hartzen zutelarik, hamalau

Silvia Pérez Cruz-Toquinho-Javier Colina,
Trinitate Plaza

© Lolo Vasco

HJren 54. edizioko kartela.

taldetan banatuta. Gainera, jazza garatzeko eta transmititzeko egin duen lanaren aitortza gisa, musikariak 2019ko *Donostiako Jazzaldia* saria jaso zuen.

Atomic, berez, talde berritzailea, ernea eta musika-ideiaz betea da. Horrelako boskote bat **Trondheim Jazz Orchestra**rekin elkartuz gero, zeina lehen mailako zazpi musikari norvegiarrek osatzen baitute, erraz ulertzen da Kursaalako Auditorioko kontzertua antologikoa izan zela.

54. Heineken Jazzaldiaren alineazio ideala kartelburu handiek osatzen dute, jendetza handiak erakarri baitzituzten beren izenari eta karrari esker. Inork ez zuen huts egin, eta denek jarraitzen dute gorantz beren ibilbidean: **Jamie Cullum**, **Joe Jackson** eta **Joan Baez**en emanaldi hunkigarri bat, mukuru beteriko Zurriolako hondartzan, azkenaurreko kontzertua baitzen *Fare Thee Well* agurreko biran, mitoa txalotzeko azken aukeretako bat.

Oso interesgarria, halaber, japoniar zikloa. Sekulako ustekabea izan zen ikus-entzuleentzat, gehienek ez baitzuten ezagutzen Japonian egiten den jazzaren kalitate handia eta musikarien bikaintasuna. **Chihiro Yamanaka** eta **Ai Kuwabara** piano-jotzaileen emanaldiak egundokoak izan ziren, eta **Rei** gitarra-jotzaile gazteak ikus-entzuleak bereganatu zituen bere lotsagabekeria eta indar eszenikoa zirela medio.

Victoria Eugenia Antzokiak era askotako kontzertuak hartu zituen, eguerdian eta arratsaldean. Japoniar musika, **Moppa**ren eta **Unspeakable Garbage** haren talde berriaren rockarekin

batera, edo **Martiriok** eta **Chano Dominguez**ek Ignacio Villari (*Bola de Nieve*) egin zioten omenaldia.

Euskal taldeei dagokienez, nabarmentzeko alderdi bat da gero eta protagonismo handiagoa dutela emakumezko artistek, hala kantitatez nola kalitatez. Bai jazzeko taldeetan (Reunion Big Band, Lurpekariak, Juan José Cabillas with Strings, The Fuck & Risketeers...) eta bai rockaren bidetikoetan (Belako, Nøen) zein bakarkako proiektuetan (Ainhoa Larrañaga, Sara Zozaya). Edizio honetan parte hartu duten hogeita hamarretik gora euskal bakarlari eta taldeak oso maila altuan aritu dira.

Beste agertokietan ere ez zen izan atsedunik. Jazza nonahi eta noiznahi. Tabakalerako Kutxa Kultur Klubean, Klubean, Nautocool-en, Xarma jatetxean, El Perdón-en, FNAC gunean... hura zen gelditu ezina.

Joan Baez: Fare Thee Well... Tour 2019

Jamie Cullum, Heineken Agertoki Berdean

Txikijazza, familientzako jaialdia, behin betiko sendotu ez ezik, fenomeno bihurtu zen bosgarren edizioan. Jarduera gehiago, kontzertu gehiago, jende gehiago. Haurrak gozatzen, gurasoak pozik. Jazzaren zaleen harrobia. Berrogeita hamarren bat neskato eta mutiko, beren musika-bokazioa sendotzen jazzeko piezak joz Txikijazz Big Band-ean. Ikus-entzule haurrek Broken Brothers Band eta Dan Barrett-i entzun zieten. Instrumentuen lantegiak egin zituzten gai birziklagarriak erabiliz, eta klakearen hasimasiak ezagutu zituzten. Hortik, zerbait geratuko zaie, ziur.

Aipamen berezia merezi izan zuten edizio honetan ikus-entzuleak. Saria ere sortu behar litzateke haien leialtasunaren eta egoten jakitearen ordainetan. Eguraldi ezin hobea zegoela, lehen egunean bezala? Bada, han bildu zen jendetza, jokabide ezin egokiagoz denak ere. Eguraldi txarra zegoela? Bada, han iraun zuten egonarriz, antolatzaileek banatutako pontxo iragazgaitzetan, musikariak beren onena ematera bultzatzen. Egia da 2019an euria eta haizea gogotik izan zirela, eragozpen asko sortuz eta ikus-entzuleen kopuruan markak haustea galaraziz, hasierako ekitaldiko **Jazz Band Ball**-ak horixe pentsarazi baitzigun. Gauzak hala, azkenean zenbaturiko **168.000 ikus-entzuleak** adierazle ezin hobea dira Heineken Jazzaldiak gertaera ezaguna eta parte-hartzailea izaten jarraitzen duela ikusteko.

Aipamen berezia merezi du Jazzaldiko taldeak ere. Eszenaburu gazte eta eskarmentu handikoen talde bat (emakumeak gehienak), langile suharrak ondoan zituztela, eguraldi txarrak eragindako eragozpenei aurre egiteko gaitasuna frogatu zutenak.

IKUS-ENTZULEAK GUZTIRA	168.000
ORDAINDUTAKO KONTZERTUETAKO IKUS-ENTZULEAK	14.220
DOAKO KONTZERTUETAKO IKUS-ENTZULEAK	153.780

Agertokiak	Ikus-entzuleak
Trinitate Plaza	6.855
Kursaaleko Auditorioa	4.115
Victoria Eugenia Antzokia	3.250
San Telmo Museoa	880
Doako kontzertuak (Frigo agertokia, Agertoki Berdea, Heineken Terraza, Coca Cola, Konstituzio Plaza eta Nauticool)	152.900

Heineken Jazzaldiak arrakasta handia izan zuen ikus-entzuleen aldetik 54. edizioan. Txikijazzak, berriz, osasun ona erakutsi du zazpi edizioetan, eta gero eta haur gehiago ari da biltzen.

GIZARTE OIHARTZUNA

Heineken Jazzaldiak plataforma egokia izaten jarraitzen du Euskal Herriko artista gazteen parte-hartzea sustatzeko, hartara hemengo jazz generoaren jarraipena bermatuz eta gure musikari amateurren profesionalizazioaren alde

apustu eginez. Bertako taldeen hautapen-prozesuaren ondoren, hamar taldek hartu zuten parte Jazzaldian. Euskadin bizi diren gazteak dira, baina zortzi autonomia erkidegotatik etorriak. Euskal Herriko Goi Mailako Musika Ikastegian ari dira prestatzen, eta alde horretatik, Heineken Jazzaldiak eskaintzen dien proposamena oso garrantzitsua da haien ibilbide profesionalerako. Ondorengo eranskinean adierazten da, baina esan beharra dago gure kasuan egoitzak, taldeen naziotasuna identifikatzeko irizpide gisa, ez duela egoki islatzen musikarien jatorrien askotarikoa. Kasurik gehienetan Donostia Kulturako langile gisa kontratatzen dira;

NØGEN, Heineken Agertoki Berdea

Belako

Heineken Agertoki Berdeko publikoa

izan ere, ikasleak izaki, ez dago beste modurik agertokiko segurtasuna bermatzeko, bide horretatik ez bada. Beraz, kontratu guztietan, ageri den egoitza eta helbidea Donostiakoa da. Horregatik, irizpide horren berri behar bezala emateko, kontratuak egiterakoan, esaten zaie jaioterria adieraz dezatela.

Ikus-entzuleei dagokienez: Programa askotarikoa eta anitza eskaintzeak, Jazzetik harago eta musika-estilo asko hartuz, era askotako ikus-entzuleengana iristeko bidea ematen du. Jakina, Donostiako zenbait lekutan programatzen diren doako kontzertuen ugaria erabakigarria

gertatzen da ikus-entzule berriak erakartzeko orduan. Bestalde, jazz-adituek aukera dute bestela ezin entzungo lituzketen artista asko zuzenean entzuteko, ordaindutako kontzertuen bidez.

Txikijazzari esker, ahal diren ikus-entzule mota guztietara iristen gara, eta hartara Jaialdiaren jarraipena bermatzen dugu zaleen belaualdi berriak erakarrita. Antolatzen diren jarduera guztien artean, Txikijazz Big Band-a nabarmentzen da. 15 urtetik beherako hurrek osatzen dute, denak ere musika-ikasleak, eta abagune horretan Jazz munduko lanik ezagunenaren sorta hautatu bat jotzen dutenak.

Etxera begira jarrita, hiriko gunee asko erabili ahal daitezke Jaialdiari esker, hala nola Zurriolako hondartza edo Nautikoko pasabidea, eta hori dela-eta bide berriak ireki dira beste erabilera batzuetarako. Orobat, era askotako erakundeen arteko sinergiak sendotzeko bidea ematen du: hotelak, azokak, Hipodromoa, kafetegi eta tabernen sarea, hiriko saltokiak...

Jaialdiak, bestalde, **inpaktu ekonomikoa** izaten du beti hirian, ez bakarrik dagozkion esparruetan (argi-soinuen teknikariak, eszenaburuak, muntatzaileak...), baita beste sail batzuetan ere: ostatuak, jatetxeak, garraioak...

Gainera, Heineken Jazzaldiak **Erronka Garbia** agiria jaso zuen 2019an, Jaialdiari ekitaldi iraunkorraren izaera aitortzen diona, eta IHOBek (Eusko Jaurlaritzako Ingurumen Saileko Ingurugiroaren Kudeaketarako Elkartea Publikoak) emana.

Heineken Jazzaldiak antolatutako jarduera guztiek betetzen dute indarrean dagoen **araudia Gizon eta Emakumeen berdintasunari dagokionez** (4/2005 legea; 3/2007 Legea, martxoaren 22koa, Gizon eta Emakumeen Berdintasun Eragingarrirako; eta Donostiako Udalaren III. Berdintasun Plana 2014-2018). Praktikan, horrek esan nahi du langileen % 50 baino gehiago emakumeak direla. **Atal giltzarriak, hala nola agertokiaren errejidoretza eta kontzertuen produkzioa, besteak beste, emakumeen esanetara daude.** Edizio honetan, gainera, hamabost talde izan dira emakumeen lidertzapen.

Orobat, jarduera guztiak egiten dira **Euskararen Normalizaziorako 10/82 Oinarrizko Legearen baitan**, bai eta Donostiako Udalak indarrean duen Euskara Erabiltzeko Normalizazio Planarenean ere, eta Donostia Kulturak indarrean duen Euskararen Erabileraren Normalizazio Planarenean.

ENKARGUAK / ESTREINALDIAK

Sendotu egin dira beste erregio eta herrialdeekiko lankidetzak.

Oraingo honetan, **Fundación Japón**ekiko **akordioari** esker, Rei, Chihiro Yamanaka Ai Akiwara, Eri Yamamoto musikari maila handikoak ezagutu ahal izan ditugu. Azken aipatuaren kasuan, gainera, gure hirian egingo duen egonaldia baliatuko du European lehen aldiz aurkezteko *Goshu Ondo* pieza, Easo Abesbatzarekin batera. Jazzeko hirukotearentzako eta abesbatzarentzako konposizioa da, japoniar harmonietan oinarritua eta jazzarekin bat egina. Piano-jotzaile japoniar honek hamar urtetik gora egin du bizitzen Estatu Batuetan, baina beti jakin du eusten jatorriaren funtsari bere musikan.

GENERO TRADIZIONALAK BERRESKURATZEA

2019an, gainera, emanaldi batek agerian utzi du gure **musika- eta folklore-tradizioko generoak berreskuratzeko** saioa. **Lurpekariak** taldea 2015ean sortu zen zenbait urtetan ikasten eta esperimendatzen jardun ondoren, eta historiaren ikuspegi lineala irauli eta kantu tradizionalen inprobisazio librea eskaintzen digu. Taldearen emanaldiak agerian jarri ditu sekretu berriak Euskal Herriko, Afrikako eta New Orleanseko arbasoen arteko solasean, eta oraingoan inprobisazio-osagarria gehitu dio horri: Sustrai Colinaren bertsoak.

© Lolo Vasco

Neneh Cherry